

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP*

Raport

privind vizita efectuată la Penitenciarul Miercurea Ciuc, județul Harghita

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

Alba Iulia – 2023

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, instituția Avocatul Poporului, prin reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, Centrul Zonal Alba, respectiv, domnul _____ jurist, doamna _____ psiholog și domnul _____ medic, consilieri ai **Centrului Zonal Alba**, am efectuat la data de **26.09.2023**, împreună cu reprezentanta Organizației Neguvernamentale „Asociația pentru Siguranță Comunitară și Antidrog- ASCA”, filiala Harghita, doamna _____ o vizită la Penitenciarul Miercurea Ciuc, cu sediul în Miercurea Ciuc, județul Harghita.

Vizita a avut ca **obiective** consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei

Această vizită s-a realizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu scopul îndeplinirii rolului MNP, de examinare în mod regulat a tratamentului aplicat persoanelor private de libertate în locurile de detenție, prin transmiterea de informații/documente și prin dialogul purtat între toate părțile implicate în efectuarea vizitei (angajați, persoane custodiate și membrii echipei de vizitare).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Penitenciarul Miercurea Ciuc este o instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor- ANP, având sediul în municipiul Miercurea Ciuc, județul Harghita.

Unitatea penitenciară este organizată pe **sectoare** de activitate, **servicii**, **birouri**, **structuri** și **compartimente**, astfel: structura siguranța deținerii și regim penitenciar, serviciul regim penitenciar, serviciul siguranța deținerii; serviciul evidență și organizarea muncii; structura economico-administrativă și logistică, serviciul financiar-contabil, biroul logistică; serviciul educație și asistență psihosocială, serviciul educație, serviciul asistență psihosocială;

sectorul medical; biroul resurse umane și formare profesională; compartimentul prevenirea criminalității și terorismului în mediul penitenciar; compartimentul informatică; compartimentul managementul situațiilor de urgență; compartimentul de prevenire și protecție în domeniul securității, sănătății în muncă și protecția mediului; compartimentul secretariat și relații publice; compartimentul juridic; compartimentul informații clasificate.

Pe parcursul vizitei au avut loc discuții cu domnul comisar șef de poliție penitenciară **directorul** Penitenciarului Miercurea Ciuc, cu domnul comisar de poliție penitenciară **director adjunct** pentru educație și asistență psihosocială precum și cu alți angajați ai penitenciarului.

Au fost consultate rapoarte, dosare de educație și asistență psihosocială ale deținuților registre și alte documente. În urma vizitei, a discuțiilor și analizei documentelor, s-au constatat următoarele:

Penitenciarul Miercurea Ciuc custodiază persoane majore, dar mai nou și persoane tinere, private de libertate, clasificate în toate regimurile de executare, ca urmare a declanșării graduale, începând cu luna septembrie a.c., a procesului de reprofilare pe deținerea **persoanelor tinere, în toate regimurile de executare**, având și camere pentru arestați preventiv și pentru cei aflați în tranzit, în vederea prezentării la organele judiciare din zonă. Acesta are o **capacitate legală**, raportat la prevederile **Ordinului Ministrului Justiției nr. 2772/C/2017** pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, **de 189 locuri**, iar la data efectuării vizitei aici erau deținute **210 persoane** (bărbați), unitatea **având o ușoară depășire în ceea ce privește gradul de ocupare, respectiv 111%**.

Nu erau custodiate persoane de sex feminin și/sau minori și, de asemenea, nu existau persoane deținute încadrate în grad de handicap sau invaliditate. La nivelul unității, nu s-au raportat tentative de suicid, evadări și decese.

a). condiții de cazare

Sectorul de deținere era organizat în cadrul a cinci secții de deținere.

Sectorul de deținere este structurat pe **3 secții** în cadrul penitenciarului și o **secție exterioară** organizată în zona **Gospodăriei Agrozootehnice**. Populația carcerală era formată din bărbați, adulți, condamnați definitiv, clasificați în regimurile de executare deschis, semideschis și arest preventiv, precum și tineri clasificați în regimurile închis, semideschis și în arest preventiv.

Secția de deținere E1 cuprindea un număr de **12 camere de deținere**, avea o capacitate legală de cazare (la 4 mp/ deținut) de **34 de locuri** și un număr total de 54 de paturi instalate din care 11 paturi la nivelul 3. Structura efectivelor, **pe profiluri de deținere**, era următoarea: 12 tineri în regim închis, 3 tineri în regim semideschis, 1 adult regim închis, 3 adulți regim semideschis cu **garanții acordate statelor partenere în vederea punerii în executare a mandatelor europene de arestare**, 10 adulți regim deschis, 3 adulți **carantină medicală tranzit** și 2 adulți **infirmierie**, total 34 persoane private de libertate. Camerele de deținere erau dotate cu paturi suprapuse, masă, bănci metalice, calorifer, rafturi metalice pentru depozitare, post telefonic cu cartelă, televizor. Grupul sanitar de la nivelul camerelor era dotat cu duș, chiuvetă, oglindă și wc. La nivelul grupurilor sanitare din 3 camere de deținere (E1.2, E1.3, E1.20) pereții prezentau pete de igrasie și mușgai, cu tencuială deteriorată, atât la interiorul grupurilor sanitare cât și la exterior, înspre camere. Echipa de vizită recomandă conducerii penitenciarului, **remediarea tuturor problemelor constatate în aceste zone, respectiv renovarea și igienizarea pereților astfel încât condițiile de detenție să fie conforme cu prevederile legale în vigoare.**

Mai mult, referitor la condițiile de cazare, deși echipa de vizită apreciază faptul că, **5 din cele 12 paturi situate la al treilea nivel** (11 paturi la secția I-a și un pat la secția a II-a), sunt instalate într-o cameră în care sunt cazate persoane cu regim de executare deschis, unde timpul de ședere în cameră este mai redus decât în cazul celorlalte regimuri de executare, dat fiind dreptul acestora de mișcare în spațiile penitenciarului și de a-și organiza singuri timpul avut la dispoziție și activitățile administrativ-gospodărești, **se recomandă identificarea unor soluții care să permită scoaterea definitivă a celor 12 paturi instalate la nivelul 3, în acord cu prevederile art. 111 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

În cadrul acestei secții mai erau amenajate **cabinetul medical, infirmeria, o cameră pentru audieri**, utilizată și pentru activități de fotografiere și amprentare, dotată cu scaune, masă, post telefonic și dispozitiv/ geam despărțitor. Tot în această secție era amenajată o **cameră predare-primire persoane private de libertate**, unde funcționa și o **spălătorie** pentru deținuți, prevăzută cu două mașini de spălat rufe și spații de depozitare pentru efectele personale ale acestora.

Secția de deținere E2, situată la etaj, cuprindea un număr de 16 camere, avea o capacitate legală de cazare (la 4 mp/ deținut) de **71 de locuri** și un număr de 101 de paturi

instalate, din care un singur pat la nivelul 3. Structura efectivelor acestei secții, pe profiluri de deținere, era următoarea: 23 tineri în regim închis, 2 tineri arest preventiv, 12 adulți regim semideschis, 25 adulți regim semideschis-muncă, 8 adulți arest preventiv, în **total 70 de persoane private de libertate**. Tot în această secție mai erau amenajate **o cameră de protecție** cu un pat, **o cameră de izolare** cu un pat, **o cameră pentru refuz de hrană** cu 4 paturi.

Fiecare cameră de deținere era dotată cu paturi suprapuse pe două niveluri (**un singur pat la nivelul 3**), masă, bănci metalice, rafturi metalice pentru depozitare obiecte personale ale persoanelor deținute, post telefonic cu cartelă aparat tv. Grupurile sanitare de la nivelul camerelor erau dotat cu duș, chiuvetă, oglindă și wc.

În această secție mai erau amenajate **un club pentru activități cultural artistice**, cu aproximativ 40 locuri, dotat cu mese, scaune, videoproiector, calculator, fișet metalic, **un cabinet al psihologului**, cu aproximativ 5 locuri, prevăzut cu un calculator, birou, mese, scaune, mobilier depozitare documente, **un cabinet al asistentului social**, cu 5 locuri, dotat cu un calculator, birou, mese, scaune, mobilier depozitare documente, și **o bibliotecă**, dotată cu aproximativ 3600 titluri de carte, dintre care 3000 de titluri erau în limba română, iar 600 de titluri în limba maghiară. Trimestrial, de la bibliotecă, erau împrumutate între 200 și 400 de cărți, de către un număr relativ constant, de 60-70 de cititori, persoane private de libertate.

Secția de deținere E3, situată la etaj, cuprindea un număr de 11 camere, avea o capacitate legală de cazare (la 4 mp/ deținut) de **63 de locuri** și un număr de 88 de paturi instalate. Structura efectivelor acestei secții, pe profiluri de deținere, era următoarea: 31 tineri în regim semideschis și 37 adulți regim semideschis-muncă, în total 68 persoane private de libertate.

Camerele de deținere erau dotate cu paturi suprapuse, la două rânduri, mese, bănci din metal și lemn, rafturi metalice pentru depozitare obiecte personale ale persoanelor deținute, post telefonic cu cartelă, aparat tv. Grupul sanitar de la nivelul camerelor era prevăzut cu chiuvetă, oglindă și wc, iar în camerele unde se aflau cazate persoane în regimul semideschis muncă (6 camere), în grupurile sanitare erau și instalații de duș. Pentru celelalte 5 camere, activitatea de îmbăiere se desfășura la parterul clădirii, într-o incintă formată dintr-o anticameră cu funcție de vestiar, care comunica de asemenea, cu un grup sanitar cu 4 cabine wc și 3 chiuvete cu oglindă și cu o altă cameră în care erau instalate 11 cabine de duș, despărțite între ele cu paravane din plastic, cu perdea și grătar de lemn pentru fiecare cabină. Atât pavimentul cât și pereții și tavanul acestor încăperi erau într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă însă, în zona vestiarului, unde persoanele se dezechipau, nu existau bănci sau scaune, necesare

activității de dezechipare și de echipare, astfel că **echipa de vizită recomandă completarea dotării acestui vestiar, pe lângă cuierele și etajerele existente, și cu bănci sau scaune necesare desfășurării în condiții decente, a activităților de echipare și dezechipare, desfășurate de către persoanele care utilizează această baie.**

În cadrul acestei secții exista amenajată și o **capelă**, unde atât preotul penitenciarului cât și alte persoane din afara acestuia, desfășurau activități cu caracter religios pentru deținuții de confesiune ortodoxă, romano catolică sau reformată iar pentru deținuții de confesiuni neoprotestante aceste activități se desfășurau la clubul unității.

În urma discuțiilor purtate cu deținuții din cadrul acestei secții, doi dintre aceștia și-au exprimat nemulțumirea în legătură cu faptul că, deși erau alocați la norma de hrană cu regim desodat, brânza telemea pe care au primit-o la micul dejun era sărată, prezentându-ne o bucată de brânză telemea care într-adevăr avea un conținut mai ridicat de sare. Ulterior acestei discuții, ne-am deplasat la blocul alimentar și am verificat dacă cele două persoane erau alocate la o normă de hrană de regim și, de asemenea, dacă în dimineața acelei zile a fost distribuită celor cu regim, brânză telemea nesărată. Agentul responsabil de la blocul alimentar ne-a prezentat situația efectivelor alocate la hrană, pe regimuri alimentare, din care rezulta că cei doi deținuți erau înscriși la regim. De asemenea, acesta ne-a prezentat și sortimentul de brânză telemea nesărată (pentru regimul desodat), pe care îl avea în frigiderul magaziei susținând că din sortimentul respectiv a distribuit și în acea dimineață la micul dejun. Mai mult, acesta ne-a precizat că nu au avut probleme de aprovizionare în privința brânzei telemea fără sare, întrucât atât aceasta cât și brânza telemea sărată, sunt produse în cantități suficiente la Gospodăria Agrozootehnică a penitenciarului. Explicația acestuia față de cele reclamate de cei doi deținuți, a fost că, dimineața la distribuirea alimentelor de la micul dejun, la ușa fiecărei camere, unele persoane private de libertate nu se ridică din pat să-și ia în primire alimentele în mod individual, ci roagă o altă persoană să le ridice. Servirea mesei nu are loc concomitent, fiecare persoană având la dispoziție opțiunea de a mânca atunci când dorește și astfel pot apărea situații în care, o persoană care mănâncă mai devreme, să mănânce brânza telemea pentru regim deși aceasta nu este alocată la o normă de regim, iar brânza sau alte alimente care nu sunt pentru cei cu regim să rămână pentru aceștia. **Analizând această situație, echipa de vizită recomandă ca pe viitor, pentru a se evita situații precum cea reclamată de cei doi deținuți, distribuirea hranei să se facă individual, fiecărei persoane deținute, în funcție de norma de hrană la care aceasta este alocată, în acord cu prevederile art. 50 alin. (1) din Legea nr. 254/ 2013 și ale art.113 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013.**

În toate cele trei secții s-a constatat, ca o caracteristică generală, **lipsa spațiilor de depozitare din camerele de cazare**, unde persoanele deținute să-și poată păstra obiectele personale, articolele de îmbrăcăminte sau de încălțăminte pe care le dețineau asupra lor, toate aceste lucruri fiind păstrate în genți, pe pavimentul camerei, sub paturi.

Recomandăm a se identifica o soluție pentru crearea unor posibilități de depozitare decente, eventual abordarea unei inițiative asemănătoare celei practicate în cadrul gospodăriei agrozootehnice, unde pentru păstrarea obiectelor personale, persoanele deținute au primit fiecare câte o lădiță/cutie din plastic, în sensul respectării prevederilor art. 111 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/ 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Pe coridoarele secțiilor de deținere erau amplasate camere de supraveghere video și posturi telefonice cu cartelă. La nivelul fiecărei secții exista cel puțin câte **un frigider**, de format mare, pentru păstrarea produselor alimentare personale ale deținuților și câte un **info-chioșc funcțional**, la care persoanele private de libertate aveau acces în baza propriului card. De asemenea, în fiecare din cele trei secții era în curs de operaționalizare al doilea info-chioșc, destinat uzului persoanelor custodiate.

La avizierele secțiilor erau afișate materiale cu programul zilnic al secției, activitățile desfășurate la nivelul penitenciarului, program zilnic de curățenie, drepturile persoanelor deținute precum și alte materiale informative cu activitățile desfășurate în cadrul Sectorului de educație și asistență psihosocială.

Referitor la custodierea **deținuților clasificați vulnerabili**, în înțelesul art. 35 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, la momentul vizitei, **nu au fost raportate astfel de situații**.

De asemenea, nu erau custodiate persoane cu dizabilități locomotorii, încadrate într-un grad de handicap sau de invaliditate, însă la nivelul unității penitenciare, în niciunul dintre sectoarele potențial responsabile (serviciul/ biroul de evidență deținuți, sectorul medical sau cel de reintegrare socială), nu exista o evidență clară a persoanelor încadrate în grade și tipuri de handicap, altele decât cel locomotor și nicio evidență a persoanelor încadrate într-un grad de invaliditate. Având în vedere acest aspect se recomandă **întocmirea și actualizarea ori de câte ori apar situații noi, a unei evidențe privind persoanele încadrate într-un grad și tip de handicap de către Comisiile (județene/ de sector) de evaluare a persoanelor adulte cu**

dizabilități, precum și cele încadrate într-un grad de invaliditate de către medicul specializat în expertiza medicală a capacității de muncă, din cadrul Caselor Județene/ a mun. București de Pensii, în vederea realizării unui demers corespunzător individualizării și stabilirii regimului de executare, în acord cu prevederile art. 39, alin. 2 lit. b și f, ale art. 94 alin. 2 și 3 din Legea 254/ 2013, precum și cu prevederile art. 159, alin. 3 lit. c, din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Gospodăria agrozootehnică cuprindea un număr de 3 camere de deținere, avea o capacitate legală de cazare (la 4 mp/ deținut) de 21 de locuri și un număr de 40 de paturi instalate, aici fiind custodiate 38 persoane private de libertate, în regimul deschis. Camerele de deținere erau dotate cu paturi suprapuse pe două niveluri, masă, bănci metalice, lădițe din plastic pentru depozitare obiecte personale și bagaje ale deținuților, post telefonic cu cartelă, televizor. Exista un grup sanitar care deservea cele 3 camere în care erau amenajate 4 cabine de duș, 4 cabine wc, 3 chiuvete cu oglindă. Apa caldă era asigurată permanent, de către o centrală proprie a acestei secții exterioare. La nivelul GAZ-ului era o sală de servit masa dotată cu 3 mese, 2 bănci și scaune, frigider, plită electrică. Tot aici era amenajată o sală de forță, în care se găseau diverse dispozitive pentru exerciții fizice, greutăți, o masă pentru tenis de masă. De asemenea, a secția avea și o curte proprie, de aproximativ 100 mp pentru asigurarea dreptului la plimbare. Activitatea principală la nivelul GAZ-ului o constituia creșterea bovinelor și obținerea de produse alimentare (lapte, brânză telemea, carne de vită), destinate consumului persoanelor private de libertate. Acest GAZ mai dispunea de un teren arabil, în suprafață de aproximativ 2 hectare, pe care se cultivau cartofi, ceapă, dovlecei și zarzavaturi.

Toate camerele de cazare din Penitenciarul Miercurea Ciuc, cu excepția celor 3 enumerate mai sus) dar și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate, dispuneau de iluminat natural și de instalații necesare asigurării iluminatului artificial. În penitenciarul Miercurea Ciuc, se asigura zilnic posibilitatea efectuării unui duș cu apă caldă tuturor persoanelor private de libertate.

Curțile de plimbare, în număr de 6, erau împrejmuite cu plasă de sârmă, iar pereții despărțitori erau confecționați de asemenea, din plasă de sârmă și tablă, fiind acoperite parțial, pentru protecția la intemperii. Curțile erau dotate cu apă potabilă, grup sanitar și dispuneau de facilități pentru petrecerea timpului liber, cum ar fi mesele pentru tenis de masă. **Sala de sport** interioară de care unitatea dispunea, era dotată cu aparate pentru efectuarea exercițiilor fizice, masă de tenis, iar persoanele custodiate aveau acces la cerere, de 2 ori/săptămână, o oră/zi, în

baza aprobării medicale și doar în situația în care acestea nu figurau în evidențe ca având abateri disciplinare.

La nivelul penitenciarului existau **2 săli de clasă**, respectiv sala 1 pentru limba română, care aparține de Școala Gimnazială Liviu Rebreanu Miercurea Ciuc, era dotată cu 9 bănci de 2 persoane, tablă, calculator, și sala 2 pentru limba maghiară, dotată cu 8 bănci de 2 persoane, 2 table aparținând de Școala Gimnazială „Petőfi Sándor” Miercurea Ciuc.

De asemenea mai existau și alte **spații destinate acordării unor facilități** persoanelor private de libertate, precum: **sectorul de vizite**, cu 5 posturi telefonice și 5 vorbitoare, o **cameră destinată vizitelor copiilor**, o **cameră pentru acordarea vizitelor intime**, o **încăpere unde se acordau comunicări online** și audieri în sistem de **videoconferință**.

Drepturile persoanelor deținute sunt acordate corespunzător, respectiv dreptul la pachete și vizite, zilnic între orele 07:00-19:00, iar pentru comunicări on-line, se efectuează solicitări scrise către conducerea penitenciarului. Înscrierea solicitării în registrul de programări se efectuează în **ordinea cronologică** a primirii solicitărilor, în limita numărului maxim de persoane private de libertate care pot fi vizitate, într-un interval orar stabilit, în funcție de regimul de executare ale acestora și măsurile de siguranță specifice. A fost acordat timpul de plimbare cu durata de 8 ore zilnic pentru deținuții din regim semideschis și deschis, 2 ore pentru cei cu regim închis, dreptul de a efectua de 2 ori pe săptămână cumpărături de la punctul comercial din incinta locului de deținere, dreptul de a efectua convorbiri telefonice, dreptul la vizită intimă s-a acordat cu respectarea condițiilor și a periodicității prevăzute de reglementările în vigoare. Menținerea legăturii cu membrii de familie și aparținători, inclusiv cu cei aflați în executarea unor pedepse privative de libertate, s-a asigurat și prin intermediul convorbirilor online, cu respectarea condițiilor legale, fiind efectuate, pe parcursul anului 2023, un număr de 745 comunicări on-line.

Au fost asigurate condițiile exercitării dreptului la încheierea căsătoriei în penitenciar, dreptul la petiționare și corespondență pentru deținuții care nu au avut sume de bani disponibile în cont, au fost respectate prevederile legale și au fost asigurate condițiile exercitării în condiții corespunzătoare a dreptului la petiționare, corespondență și consultarea documentelor cu caracter personal, s-a urmărit permanent asigurarea accesului la poșta internă și externă.

Statul de funcții al penitenciarului cuprinde 220 de posturi, din care 168 sunt încadrate cu personal (**grad de ocupare de 76,36%**), 52 sunt vacante, 9 dintre acestea fiind sunt cuprinse în demersuri/ concursuri de ocupare.

Programul de lucru al personalului penitenciarului se desfășura astfel: **program de tură, 12 ore/ tura de zi cu 24 ore liber și 12 ore/ tura de noapte cu 48 ore timp de odihnă**, în cadrul celor 4 schimburi care asigură supravegherea deținuților, paza perimetrului și accesul în unitate, **program alternativ de 12 ore/ zi cu o zi liberă** între servicii pentru personalul din cadrul sectorului vizită și însoțiri, **program de 8 ore /zi, 5 zile/ săptămână**, în cadrul sectorului administrativ și pentru cei care asigură escortarea deținuților, **program de 8 ore /zi, 5 zile/ săptămână**, atât dimineața cât și după-masa, în cadrul sectorului educație și asistență psihosocială.

Pregătirea personalului din cadrul penitenciarului Miercurea Ciuc se desfășura în conformitate cu prevederile art. 100 și 101 din **Legea 145/2019** privind statutul polițiștilor de penitenciare, cu modificările și completările ulterioare și **Ordinul Ministrului Justiției nr. 3513/C/2020** privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a pregătirii profesionale a polițiștilor de penitenciare, precum și criteriile de evaluare a rezultatelor acesteia.

Activitatea de pregătire profesională continuă, desfășurată pe parcursul anului 2023, a avut **următorul conținut**: au fost organizate 2 ședințe de tragere cu armamentul din dotare; au fost organizate 2 sesiuni de pregătire cu personalul din sectorul operativ, privind însușirea și utilizarea mijloacelor și tehnicilor de imobilizare; a fost realizat un schimb de experiență, la Penitenciarul Gherla, cu șefii de secții, pe problematica siguranței deținerii; a fost realizată o pregătire comună la Penitenciarul Aiud, cu scopul cunoașterii și utilizării tehnicilor de comunicare în incidente deosebite la grupele de intervenție:

În anul 2023, 3 polițiști de penitenciare au părăsit unitatea prin demisie, 6 polițiști s-au pensionat și alți 7 polițiști au fost nou încadrați fiind absolvenți ai Academiei de Poliție București, arma polițist de penitenciare sau a Școlii Naționale de Pregătire a Agenților de Penitenciare. Niciun polițist din cadrul penitenciarului nu a fost sancționat disciplinar, pe parcursul anului 2023, până la date vizitei.

Ținând cont de deficitul de personal, au fost încheiate **14 contracte de colaborare** dintre care unul cu un psiholog, două cu asistenți medicali, iar alte 11 contracte cu diverși colaboratori externi.

b). Asistența medicală

Asistența medicală se asigură în incinta Penitenciarului Miercurea Ciuc unde erau cabinetele medicale și o infirmerie, respectiv **un cabinet medical medicină de familie** (dotări mobilier: pat de consultație, birou, scaune, 2 dulapuri, frigider; aparatură: EKG, stetoscop,

tensiometru, termometru, pulsoximetru, glucometru, cântar, taliometru) și un **cabinet stomatologic** (unit stomatologic, instrumentar specific activității, materiale sanitare, mobilier).

Personalul medical își desfășura activitatea astfel încât era asigurată asistența medicală a persoanelor private de libertate pe tot cuprinsul zilei, 24 ore din 24. La data vizitei, pe cabinetul de medicină de familie nu era niciun medic, cele 2 posturi de medicină de familie fiind vacante. Pentru pacienții cronici exista o colaborare cu medicul șef de la penitenciarul Aiud, iar pentru situațiile acute acordarea asistenței medicale era asigurată de către cadrele medii, care examinau pacientul și fie îl îndrumau la un spital din rețeaua publică a Ministerului Sănătății, unde putea beneficia de asistență medicală de urgență, fie se solicita serviciul de urgență 112 Sistemul Național Unic pentru Apeluri de Urgență, acordând primul ajutor până la sosirea ambulanței. Pe cabinetul stomatologic era angajat 1 medic dentist, acesta având și funcția de coordonator al asistenței medicale în cadrul penitenciarului, care însă la data vizitei se afla în concediu medical. Asistența medicală se asigura de către cei 6 asistenți medicali angajați și încă 2 asistenți medicali cu contracte de prestări servicii.

Conform informațiilor prezentate de conducerea penitenciarului Miercurea Ciuc, au fost organizate anual concursuri de ocupare a postului de medic, ultimul fiind conform site-ului Administrației Naționale a Penitenciarelor, în 06.04.2023. S-a prezentat un medic care deși a câștigat concursul, a refuzat ulterior postul, notificând acest fapt conducerii penitenciarului.

Se recomandă continuarea demersurilor de ocupare a posturilor vacante de medic, astfel încât asistența medicală a persoanelor private de libertate să poată fi asigurată în condiții corespunzătoare, în acord cu prevederile art. 153 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Activitatea medicală pe anul 2023 era consemnată în fișele medicale și în registrele de consultații, până la data vizitei fiind înregistrat un număr de 9046 de consultații.

Mărcile traumatice în funcție de auto sau hetero agresiuni erau consemnate în Registrul de automutilări sau în Registrul de agresiuni. Până la data vizitei erau consemnate **49 de astfel de evenimente** dintre acestea **18 erau automutilări și 31 hetero agresiuni**. În aceste situații persoanele deținuții erau prezentate la cabinetul medical unde dădeau o declarație scrisă privind cauzele și împrejurările producerii evenimentului respectiv. Dacă se constata că erau semne de agresiune, lucrătorul medical întocmea o notă către directorul unității și judecătorul de supraveghere a privării de libertate și se anunța parchetul, iar apoi, în funcție și de dorința pacientului, acesta era prezentat la serviciul de medicină legală.

Aparatul de urgență al unității era dotat corespunzător, fiind poziționat într-un loc accesibil personalului medical, într-un dulap închis cu cheie.

La nivelul penitenciarului, în anul 2023, **nu au existat decese, tentative sau acte de suicid.**

În anul 2023, conform proceselor verbale, au fost efectuate trei activități/ lucrări de dezinsecție și deratizare generală, în vederea distrugerii insectelor dăunătoare și a celor parazite (ploșnițe - în cele trei stadii de dezvoltare, țânțari, muște, gândaci de bucătărie, purici, furnici, căpușe, etc.) în datele de 22 februarie 2023, 08 martie 2023 și 09 august 2023.

Hrana destinată persoanelor deținute era asigurată prin preparare, în bucătăria proprie a penitenciarului. Blocul alimentar era spațios, bucătăria prezentând 4 cuve de gătit, o cuvă pentru dezinfectare veselă inox și o mașină de gătit de tip profesional, cu 8 posturi pentru gătit. Distribuirea și servirea mesei se realiza în prezența supraveghetorului aflat în serviciu, fără a fi încălcate normele de igienă în alimentație, astfel încât, distribuirea hranei pe secțiile de deținere se realiza cu ajutorul cărucioarelor de transport, iar hrana preparată era transvazată de către deținutul selecționat la deservire, din recipientele de inox, care erau separate pentru fiecare normă de hrană (respectiv regim alimentar) în parte, în vesela fiecărei persoane private de libertate, cu ajutorul polonicelor de inox. Hrana era proaspătă, suficientă atât cantitativ cât și caloric, iar din punct de vedere organoleptic este satisfăcătoare.

La data vizitei **meniul zilei** și alocarea pe norme a hranei era următoarea: **Norma 15 - tineri** (efectiv alocat - 76 persoane): *dimineața* - ceai, marmeladă, margarină, pâine, biscuiți, telemea, ceapă, lapte, *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu carne, salată de varză, *seara* - pilaf de orez cu legume. **Norma 16 - arestați preventiv** (efectiv alocat - 8 persoane): *dimineața* - ceai, telemea, preparate carne, ceapă, pâine, *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu carne, salată de varză, *seara* - pilaf de orez cu legume. **Norma 17 - staționare** (efectiv alocat - 105 persoane): *dimineața* - ceai, telemea, preparate carne, ceapă, pâine, *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu carne, salată de varză, *seara* - pilaf de orez cu legume. **Norma 17A - muncă** (efectiv alocat - 69 persoane): *dimineața* - ceai, telemea, preparate carne, ceapă, pâine, margarină, biscuiți, *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu carne, salată de varză, *seara* - pilaf de orez cu legume. **Norma 15 MUS. - musulmani** (efectiv alocat - 6 persoane): *dimineața* - ceai, marmeladă, margarină, pâine, biscuiți, telemea, ceapă, lapte, *prânz* - ciorbă de cartofi, iahnie de fasole cu carne de pasăre, salată de varză, *seara* - pilaf de orez cu legume. **Norma 18- regim** (efectiv alocat - 12 persoane): *dimineața* - ceai, pâine, margarină, lapte, telemea, ceapă, *prânz* - ciorbă de legume, mâncare de cartofi cu carne, salată de varză, *seara*

- pilaf de orez cu legume. **Diabet** (efectiv alocat - 4 persoane): *dimineața* - ceai, pate de ficat, pâine, lapte, ceapă, *supliment* – margarină, pâine, ou, *prânz* - ciorbă de legume, mâncare de cartofi cu carne, salată de varză, *supliment* – compot, *seara* - pilaf de orez cu legume, *supliment* – cartofi fierți cu lapte.

c). Activitatea de reintegrare psihosocială

În ceea ce privește **Sectorul Reintegrare Psihosocială**, activitățile specifice acestuia sunt asigurate de un număr de 3 ofițeri educatori, 2 ofițeri asistenți sociali, 1 preot, 1 agent tehnic, 1 agent însoțire și 1 psiholog - colaborator extern.

Atribuțiile de coordonare ale sectorului sunt îndeplinite de un ofițer educație desemnat prin DZU – Director Adjunct Reintegrare Socială, iar un alt ofițer educație desemnat prin DZU – Șef Serviciu Educație.

Spațiile în care se desfășoară activitățile de educație, asistență psihologică și socială, sunt reprezentate de 2 cabinete de asistență psihosocială, un club destinat activităților cu persoanele private de libertate, 2 săli de clasă pentru programul de școlarizare, o capelă destinată activităților moral-religioase și de cult, o bibliotecă.

Referitor la **activitățile de reintegrare psiho-socială** derulate, la nivelul penitenciarului, s-au efectuat **evaluări inițiale, periodice și finale** educaționale, sociale și psihologice, pentru persoanele private de libertate în vederea analizării în comisia de individualizare a pedepsei, pentru comisia de propuneri pentru liberare condiționată cât și pentru persoane private de libertate nou depuse.

Din documentele consultate, reiese că în trimestrul 1 al anului 2023, au fost efectuate evaluări educaționale, psihologice și sociale pentru un număr de 84 de persoane private de libertate ce urmau a fi analizate în comisia de individualizare a pedepsei, pentru 33 de persoane private de libertate pentru comisia de propuneri pentru liberare condiționată și pentru 15 persoane private de libertate nou depuse.

Instrumentele standard de evaluare **C1-evaluarea inițială, C2-evaluare periodică și C3-evaluare finală**, au fost administrate pentru completare de către specialiștii sectorului, cât și de personalul sectoarelor care au atribuții în completarea acestora, pentru toți deținuții analizați. Totodată, au fost completate fișele de specialitate din **Dosarele de educație și asistență psihosocială** și consemnarea în aplicația informatizată **PMSWeb**.

Referitor la activitățile compartimentului **asistență psiho-socială**, persoanele private de libertate au fost consiliate în toate ariile de intervenție, astfel că în trimestrul I

al anului 2023, au fost consiliate 57 persoane, iar în trimestrul II al anului 2023, au fost consiliate 66 persoane private de libertate. În trimestrul I al anului 2023, au fost incluși în ședințe de consiliere psihologică în situații de criză, 22 deținuți.

Derularea **programelor de asistență socială**, s-a desfășurat potrivit orarelor lunare și a recomandărilor cuprinse în Planurile individualizate de evaluare și intervenție educativă și psihoterapeutică.

În trimestrul I al anului 2023, au fost demarate 4 programe de asistență socială în care au fost incluși un număr de 46 deținuți identificați cu nevoi speciale, pentru care au fost formulate recomandări. De asemenea s-a derulat programul de pregătire pentru liberare cu 4 grupe și 41 de deținuți incluși. În trimestrul II al anului 2023, s-au desfășurat programe în care au fost incluși un număr de 49 deținuți identificați cu nevoi speciale, pentru care au fost formulate recomandări.

Referitor la anul 2022, în cadrul programului de pregătire pentru liberare (PROLIB), precum și prin activități de informare/consiliere/mediere a muncii, derulate în colaborare cu reprezentanți ai Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă Harghita, deținuții au fost informați cu privire la posibilitatea asistenței post-detenție prin colaborare interinstituțională, dar nici un deținut nu a considerat ca fiindu-i necesar sprijinul oferit.

Referitor la **asistența psihologică**, în cadrul penitenciarului din cele 4 posturi prevăzute, un singur post de psiholog este încadrat de o persoană de specialitate, dar care se află în concediu de creștere și îngrijire a copilului, până în luna noiembrie a acestui an.

În ceea ce privește pregătirea profesională a psihologului colaborator, acesta este absolvent al Facultății de Psihologie și Științele Educației, al programului de masterat în specialitatea Psihologia Muncii și Organizațională și este specializat în „Psihologie Aplicată în domeniul Securității Naționale”, treapta de specializare autonom, forma de atestare specialist, și în specialitatea „Psihologie Clinică și psihoterapie”, treapta de specializare practicant, forma de atestare sub supervizare.

Acesta urmează și un program de formare complementară în domeniul Psihoterapiei Pozitive.

Psihologul colaborator realizează, în principal, evaluări psihologice pentru comisia de stabilire a regimului de executare a pedepsei și pentru comisia de eliberare și **activități de consiliere psihologică doar în situații de criză**. Activitatea de asistență psihologică este sprijinită și de specialiștii psihologi din cadrul penitenciarelor Aiud, Codlea și Bacău.

Pe parcursul anului 2023, psihologul colaborator extern a realizat 25 ședințe de consiliere psihologică și 124 de activități de evaluare psihologică, acestea consemnându-se într-un Registru al activităților profesionale desfășurate.

Conform **OMJ nr. 1322/C/2017 din 25 aprilie 2017**, pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților și programelor educative, de asistență psihologică și asistență socială din locurile de deținere aflate în subordinea ANP, referitor la programele de asistență psihologică, art 165 prevede (1) Standardul privind organizarea și desfășurarea programelor de asistență psihologică generală impune respectarea unui număr de minimum 12 ședințe, cu o frecvență de o ședință pe săptămână. (2) Organizarea și desfășurarea programelor de asistență psihologică specifică impun respectarea unui standard minimum de 24 ședințe, cu o frecvență de două ședințe pe săptămână, or, la nivelul acestei unități, date fiind lipsa personalului de specialitate (psihologi), precum și faptul că psihologul angajat se afla în concediu de îngrijire a copilului, **nu au fost desfășurate, în ultimii doi ani, programe de asistență psihologică specifică.**

Având în vedere importanța, necesitatea și complexitatea activităților de cunoaștere și asistență psihologică, echipa de vizită recomandă a se întreprinde demersurile necesare în vederea ocupării posturilor vacante de ofițeri psihologi, din cadrul serviciului de asistență psihosocială.

Luând în considerare faptul că, psihologul angajat la nivelul penitenciarului, se află în concediu de îngrijire a copilului, acesta fiind înlocuit temporar de un alt psiholog care asigură servicii externalizate care presupun costuri suplimentare, se poate admite faptul că intervențiile psihologului în situații de criză presupun o prioritate, însă, având în vedere necesitatea reintegrării și reeducării psiho-sociale care presupune includerea persoanelor private de libertate în programe de asistență psihologică cu atât mai mult în situația actuală, de reprofilare a penitenciarului **recomandăm, ca odată cu reîntoarcerea psihologului din concediu de creștere a copilului (luna noiembrie 2023), să fie incluse în programe specifice de asistență psihologică, persoanele custodiate în penitenciar, care în urma evaluării, au indicație să participe la astfel de programe** (programe de dezvoltare personală /destinate agresorilor sexuali/destinate persoanelor cu antecedente în toxicomanie, alcool, droguri/ destinate persoanelor cu conduită agresivă/destinate dependențelor de jocuri, adicții, alcool/destinate diminuării impulsivității/destinate persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice/destinate diminuării comportamentului agresiv și a violenței etc).

În anul 2022, au fost efectuate 55 de evaluări psihologice inițiale, 122 evaluări psihologice parțiale, 46 evaluări psihologice finale. Evaluările psihologice parțiale și finale au fost realizate on-line de ofițeri psihologi din penitenciarele Aiud și Tg. Mureș. Au fost utilizate cele trei instrumente de evaluare C1, C2, C3.

Au fost analizate în comisia de individualizare a regimului de executare a pedepselor privative de libertate 530 de persoane private de libertate, pentru care au fost întocmite documente de evaluare.

Referitor la **sectorul educație, programele specifice** s-au derulat potrivit orarelor lunare și a recomandărilor cuprinse în planurile individualizate de evaluare și intervenție educativă și psihoterapeutică. Astfel, în trimestrul I al anului 2023, au fost incluse 42 persoane private de libertate în programe educative iar în trimestrul II, au fost incluse 40 persoane private de libertate, respectiv program de Adaptare la viața instituționalizată, program de Educație civică, program de Asistență moral-religioasă.

În ceea ce privește derularea activității de **școlarizare pentru ciclul gimnazial și primar „A doua șansă”**, în cele două săli de clasă, în programul de școlarizare 2022-2023 au fost înscriși în clasele V - VIII (tradițional) 21 deținuți, dar în urma transferurilor către alte unități, au rămas 13. În clasele I-IV în trimestrul I al anului 2023, au fost incluse în activități de școlarizare, 29 persoane private de libertate, iar în trimestrul II, au fost incluse 22 persoane private de libertate.

În activitățile de **formare profesională** au fost incluse 6 persoane private de libertate, finalizându-se în trimestrul I, un curs de formare profesională în meseria de „Ajutor de bucătar”, cu 6 deținuți, iar în trimestrul II, au fost incluse la acest curs 9 persoane private de libertate.

La inițiativa **Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Harghita**, personalul Serviciului Educație din cadrul Penitenciarului Miercurea Ciuc, a participat în data de 12.05.2023 cu 7 deținuți la proiectul **Bursa locurilor de muncă**. Proiectul la care au participat cei 7 deținuți se înscrie în seria demersurilor de creștere a șanselor de integrare pe piața muncii a foștilor deținuți și reprezintă cea mai importantă activitate, care unește reprezentanți ai Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă cu persoane aflate în penitenciar.

Pe parcursul anului 2022, în trimestrul I al anului 2023, au fost organizate și desfășurate 3 cursuri de calificare – nivel I, în meseriile de „Îngrijitor spații verzi” și „Competențe informatice”, fiind formate câte 3 grupe, cu un număr total de 43 de deținuți incluși. A fost

derulată și o activitate de instruire în meseria de „Zugrav și vopsitor”, prin activități practice, cu un număr de 7 deținuți.

În ceea ce privește **implicarea deținuților în activități lucrative**, s-au efectuat demersuri pentru atragerea de beneficiari interesați în folosirea deținuților la muncă, atât prin deplasări în teren, cât și prin postarea de anunțuri pe pagina de internet a unității. La nivelul unității, aproximativ 40 persoane private de libertate desfășoară activități lucrative pentru diferiți beneficiari, iar 20 de persoane prestează muncă pentru spațiile din interiorul penitenciarului. În derularea **activităților semistructurate de tip concurs tematic și activități religioase creditate**, au fost incluși în trimestrul I al anului 2023, 181 de deținuți, respectiv un procent 62 % din efectivul de deținuți.

De asemenea, în trimestrul I și II, au fost incluși cumulativ la **programe educaționale structurate, cursuri de formare profesională și programe de școlarizare**, un număr de 148 deținuți, la un efectiv mediu de 292 deținuți, respectiv un procent 50,6 % din efectivul de deținuți.

Referitor la **organizarea de activități artistice sau de difuzare a culturii**, acest obiectiv s-a materializat prin difuzarea de filme prin studioul TV cu circuit închis, de către agentul tehnic, iar în ceea ce privește desfășurarea activităților și programelor moral-religioase, preotul ortodox angajat a desfășurat slujbe religioase, consilieri moral religioase, activități de grup religioase și liturgice, la capela unității.

În ceea ce privește **colaborarea penitenciarului cu comunitatea**, s-au organizat în acest sens, anumite activități educative și de asistență psihosocială în comunitate, un astfel de exemplu fiind în data de 7 iulie 2023, când personalul din cadrul Penitenciarului Miercurea Ciuc a sărbătorit 40 de ani de la reînființare, printr-o serie de activități corelate în proiectul **„PUNTE PESTE TIMP”**. Titlul simbolic a reunit o serie de acțiuni care au demarat cu **ZIUA PORȚILOR DESCHISE**, la care au participat peste 40 de persoane din societatea civilă, unde acestea au vizitat sectorul de deținere al unității și au putut experimenta modul în care decurge o zi din viața personalului angajat în penitenciar, dar și modul de executare al pedepselor cu închisoarea, de către persoanele private de libertate.

Tot cu această ocazie s-a desfășurat proiectul **„O zi în penitenciar”**, în cadrul căruia au fost realizate 8 vizite în penitenciar, ale elevilor din cadrul liceelor din zonă.

Penitenciarul colaborează constant și primește sprijin din partea Fundației **„Berean Prison Ministry”** de origine americană, care oferă haine și încălțăminte pentru tineri, iar vinerea derulează activități cu deținuți.

De asemenea, Asociația „Liman” din Oradea, donează pentru persoanele deținute obiecte de igienă personală iar Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei, sprijină persoanele deținute cu donații de îmbrăcăminte și încălțăminte.

De asemenea, în contextul actual, activitățile educative/ recreative desfășurate la nivelul penitenciarului, în vederea reintegrării/ reeducării persoanelor private de libertate, fiind reduse, ținând cont de vulnerabilitatea segmentului populațional care va fi custodiat cu preponderență (tineri), **recomandăm atragerea unor colaboratori externi, fundații/ asociații/ persoane voluntare, în vederea diversificării acestor tipuri de activități.**

În cadrul activităților comune, desfășurate la nivelul sectorului educativ și al sectorului asistență psiho-socială, are loc și **implementarea Strategiei de reducere a comportamentelor agresive**, astfel referitor la trimestrul I al anului 2023, au fost monitorizați de către echipele multidisciplinare, de la nivelul secțiilor de deținere, dar și de echipa constituită la nivelul unității, un număr de 6 deținuți, dintre aceștia, unul fiind cu **risc suicidar**, 4 cu **comportamente heteroagresive**, un deținut clasificat cu **risc pentru siguranța penitenciarului.**

Menținerea legăturii cu membrii de familie și aparținători, inclusiv cu cei aflați în executarea unor pedepse privative de libertate, s-a asigurat și prin intermediul convorbirilor online, cu respectarea condițiilor legale, fiind efectuate, pe parcursul anului 2023, un număr de 745 comunicări on-line.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Penitenciarului Miercurea Ciuc, județul Harghita, să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Remedierea tuturor problemelor constatate la camerele de deținere E1.2, E1.3 și E1.20, respectiv renovarea și igienizarea pereților din aceste încăperi, astfel încât condițiile de detenție să fie conforme cu prevederile legale în vigoare;

2. Identificarea unor soluții, la nivelul penitenciarului, care să permită renunțarea definitivă la cele 12 paturi instalate la nivelul 3;
3. Completarea dotării vestiarului băii comune de la secția a III-a, cu bănci sau scaune necesare desfășurării în condiții decente, a activităților de echipare și dezechipare, desfășurate de către persoanele care utilizează această baie;
4. Distribuirea hranei să se facă individual, fiecărei persoane deținute în parte, în funcție de norma de hrană la care aceasta este alocată;
5. Identificarea unei soluții pentru crearea unor posibilități de depozitare decente, eventual abordarea unei inițiative asemănătoare celei practicate în cadrul gospodăriei agrozootehnice, unde pentru păstrarea obiectelor personale, persoanele deținute au primit fiecare câte o lădiță/ cutie din plastic;
6. Întocmirea și actualizarea ori de câte ori apar situații noi, a unei evidențe privind persoanele încadrate într-un grad și tip de handicap, de către Comisiile (județene/ de sector) de evaluare a persoanelor adulte cu dizabilități, precum și cele încadrate într-un grad de invaliditate de către medicul specializat în expertiza medicală a capacității de muncă, din cadrul Caselor Județene/ a mun. București de Pensii;
7. Continuarea demersurilor de ocupare a posturilor vacante de medic, astfel încât asistența medicală a persoanelor private de libertate să poată fi asigurată în condiții corespunzătoare;
8. Realizarea demersurilor necesare în vederea ocupării posturilor vacante de ofițeri psihologi, din cadrul serviciului de asistență psihosocială;
9. Inițierea și implementarea programelor specifice de asistență psihologică, pentru persoanele custodiate în penitenciar, care în urma evaluării, au indicație să participe la astfel de programe;
10. Atragerea unor colaboratori externi, fundații/ asociații/ persoane voluntare, în vederea diversificării paletei activităților educative și recreative, desfășurate cu persoanele deținute.

